

Нами використовувався метод позначки, який формує в учнів уміння аналізувати, формулювати висновки. Учням пропонують мовний або мовленнєвий текст для опрацювання. Метою стимулювання оцінювальної діяльності учнів у процесі сприйняття та обдумування інформації під час читання. Ставлячи позначки, учень не лише сприймає прочитане, а й оцінює власне розуміння тексту за критеріями, які пропонує вчитель. Позначки ставляться олівцем, вони можуть бути різними, наприклад:

«-» Невідомо

«+» Відомого

«?» Я хочу про це запитати

Серед інтерактивних методів навчання педагоги віддають перевагу побудові «асоціативного куща», читанню із зупинками, гри «так – ні». Найбільш уживаним в практиці роботи початкової школи є створення асоціативного куща. Так, при його побудові вчитель визначає тему одним словом, а учні згадують все, що виникає в пам'яті стосовно цього слова. Цей метод застосовується на всіх етапах уроку, зокрема під час актуалізації, в основній частині, як засіб перевірки знань[3].

Крок 1. Учитель записує центральне слово (словосполучення чи фразу) посередині аркуша або на дошці.

Крок 2. Учитель пропонує учням записати слова та фрази, які спадають на думку, коли вони чують це слово.

Крок 3. Коли всі думки записані, учитель пропонує учням встановити зв'язки між словами. Учитель має пам'ятати, що асоціації не бувають правильними чи неправильними.

Отже, ми розглянули окремі методи, що формують критичне мислення.

Література

1. Марченко Л. Система вправ з розвитку критичного мислення на уроках в початкових класах / Л. Марченко // Початкова школа. – 2018. – №1. – С. 17-22.

2. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

3. Освітні технології : Навч. метод посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; за ред. О. М. Пехоти. – К. : АСК., 2004. – 256 с.

4. Швардак М. В. Педагогічні технології в початковій школі : опорні конспекти. Частина 1. / М. В. Швардак. – Мукачево : МДУ, 2013. – 80 с.

УДК 37.03; 17.035.3

ЛУКАЧИНЕЦЬ А. В., ТОВКАНЕЦЬ Г. В.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПАРАДИГМА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

В контексті Нової української школи основним завданням постає виховання свідомого громадянина, патріота, набуття школярів соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємин, формування в учнів

потреби та уміння жити в громадському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної культури [2].

Проблема національного, громадянського та патріотичного виховання в Україні розкривається в працях І. Беха, О. Вишневецького, П. Ігнатенка, І.Кучинської, Б. Мельниченко, О. Пометун, В. Поплужного, Ю. Римаренка, О.Сухомлинської та інших. Значна роль у розробці сучасної системи патріотичного виховання належить І. Беху, К. Чорній, за переконаннями яких пріоритетними напрямками вітчизняної науки і практики є особистісно-орієнтоване виховання національно свідомого громадянина-патріота [1].

Під національною ідентичністю розуміють відчуття колективної належності до конкретної національної спільноти, її культури. Найважливішими аспектами національної ідентичності є людські переконання: нація існує доти, доки її члени визнають один одного як співвітчизників і прагнуть продовжувати спільне співіснування; спільне історичне минуле, спільні обов'язки й уявлення про спільне майбутнє; спільні дії, тобто дійова ідентичність; постійне проживання в одній країні і, спільні характеристики, які об'єднуються поняттям «національного характеру» і які формують загальнонародну культуру [4, с. 34–36]. Зазначені об'єктивні передумови й риси національної спільноти є водночас найголовнішими ознаками національної ідентичності. Вона за своєю суттю є багатовимірною, її ніколи не можна звести до якогось єдиного компонента. Національна ідентифікація як соціально-психологічний процес ототожнення індивіда зі своєю нацією постає особливою формою соціалізації людини, спрямованої на формування особистості як суб'єкта певної національної спільноти. Національна ідентифікація особистості – це процес ототожнення, уподібнення особистістю себе з певною нацією. Національна ідентифікація як соціально-психологічний процес ототожнення індивіда зі своєю нацією постає особливою формою соціалізації людини, спрямованої на формування особистості як суб'єкта певної національної спільноти.

Формування свідомого громадянина України в початковій школі здійснюється на уроках і в позакласній роботі за допомогою різних засобів.

1. У процесі вивчення рідної мови.

2. Вивчення родоводу, оскільки від роду до народу й нації – такий природний шлях розвитку кожної дитини, формування її гуманістичної суті, патріотичної спрямованості, національної свідомості і повноцінності, громадської зрілості

3. Навчальний матеріал побудований на фактах, відомостях, наукових знаннях історії України.

4. Краєзнавство. Беручи активну участь у краєзнавчій роботі, діти з раннього віку прилучаються до героїки минулих епох, трудових подвигів, справ і мистецьких традицій дідів, прадідів, їхнього подвижництва в ім'я вільного життя. Не можна допускати, щоб історичні події забувалися, пам'ятні місця занедбувалися, національний герб зневажався.

5. Вивчення природи рідного краю

6. Найпоширенішим способом мислення, світогляду, філософського осмислення дійсності є українські легенди, притчі, міфи.

7. Фольклор, в якому відображено багатогранну і глибоку душу народу, його духовне багатство. Народний календар – система історично обумовлених дат, подій, свят, традицій, звичаїв і обрядів, які в певній послідовності відзначаються народом упродовж року.

8. Національна символіка, яка усталювалась упродовж століть і стосується істотних сторін доленосних подій у житті української нації, держави, духовності і містить у собі важливий філософський, політичний, ідейно-моральний та естетичний зміст

9. Зміст і особливості народного світосприймання, знання, які виконують у житті орієнтувальну, регулювальну і прогнозируючу функції відображено у народних прикметах і віруваннях

10 Релігійно-виховні традиції, які у процесі зародження та становлення української національної системи виховання і в наш час впливали на молодь.

11. Оволодіння кожним вихованцем національним світоглядом, характером, свідомістю, способом мислення забезпечує те, що він починає творити саме по-українськи, в традиційному національному дусі. Зміст, принципи, форми і методи української національної системи виховання готують юнаків і дівчат до народної творчості, виробляють у них творче ставлення до життя [3].

Підготовка учнів до активного громадського життя формування свідомого громадянина своєї держави є завданням Державного стандарту початкової загальної освіти [3, с. 12]. Формування у дітей та молоді національних світоглядних позицій, ідей, поглядів і переконань на основі цінностей вітчизняної та світової культури в школах спрямовується на залучення учнів до глибинних пластів національної культури і духовності. Воно здійснюється на всіх етапах навчання в школі, забезпечується всебічний розвиток, гармонійність і цілісність особистості, розвиток її здібностей та обдарованості, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності і культури, виховання громадянина України, здатного до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності.

Література

1. Бех І. Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Д. Бех, К.І. Чорна. – Київ, 2014. – 29 с.

2. Концепція «Нової української школи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imzo.gov.ua/2016/08/30/kontseptsiya-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli/>.

3. Матящук В.П. Сучасне патріотичне виховання в школах України / В. Матящук. – Тернопіль : Мандрівець, 2014 – 384 с.

4. Greenfeld L. Nationalism: Five Roads of Modernity. – Cambridge MA : Harvard University Press, 1992. – P. 34-36.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>